Downloaded via the EU tax law app / web

Edizzjoni Provvi?orja

KONKLU?JONIJIET TAL-AVUKAT ?ENERALI

KOKOTT

ippre?entati fit-3 ta’ Ottubru 2019 (1)

Kaw?a C?401/18

Herst s.r.o.

vs

Odvolací finan?ní ?editelství

(talba g?al de?i?joni preliminari mressqa mill-Krajský soud v Praze (il-Qorti Re?jonali ta’ Praga, ir-Repubblika ?eka))

“Domandi preliminari – Sistema komuni ta’ taxxa fuq il-valur mi?jud – Merkanzija su??etta g?as-sisa – E?enzjoni ta’ kunsinna ta’ o??etti mibg?uta jew ittrasportati ?ewwa l-Unjoni Ewropea – Tran?azzjoni f’katina – Attribuzzjoni tal-moviment ta’ merkanzija g?al kunsinna fi ?dan katina ta’ kunsinni – Kunsinna ta’ o??etti su??etti g?as-sisa fil-pro?edura tas-sospensjoni tad-dazji tas-sisa – Supremazija tad-dritt tal-Unjoni – Limiti ta’ interpretazzjoni konformi mad-dritt tal-Unjoni – Prin?ipju ta’ in dubio mitius”

I. **Introduzzjoni**

1. Il-ka? pre?enti, fl-essenza tieg?u, jer?a’ jindirizza l-kwistjoni, li hija estremament importanti fil-prattika, dwar liema tran?azzjoni, f’katina ta’ kunsinni transkonfinali b’*diversi* tran?azzjonijiet g?andha titqies b?ala kunsinna intra-Komunitarja e?entata jekk ikun hemm moviment fi?iku *wie?ed* biss ta’ merkanzija. Peress li r-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali qieg?da tirreferi g?ad-dritt g?al tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa, ir-rikorrenti tallega li ma r?eviet *ebda* kunsinna intra-Komunitarja e?entata.

2. Anki jekk il-Qorti tal-?ustizzja ttrattat tali sitwazzjoni (2) f’diversi okka?jonijiet, il-qorti tar-rinviju tqis li l-?urisprudenza pre?edenti tal-Qorti tal-?ustizzja g?adha ma tipprevedix kriterji ?ari biex tkun lokalizzata u assenjata l-e?enzjoni mit-taxxa g?al wa?da mill-kunsinna fil-katina ta’ kunsinni. Il-kriterju de?i?iv huwa t-trasferiment tas-setg?a li wie?ed jiddisponi. F’dan ir-rigward, il-pro?edura pre?enti hija spe?ifika ?afna g?all-fatt li l-karburant ipprovdut ?ie m?aqlaq ta?t arran?ament ta’ sospensjoni tad-dazji tas-sisa. Madankollu, il-Qorti tal-?ustizzja di?à dde?idiet fis-sentenza tag?ha AREX, li dan ma huwiex il-ka? g?all-finijiet tal-VAT (3).

3. Din il-pro?edura g?alhekk g?al darba o?ra se tag?ti lill-Qorti tal-?ustizzja l-opportunità li

tikkjarifika l-kriterji g?all-attribuzzjoni tal-moviment ta’ merkanzija g?al kunsinna partikolari fil-katina ta’ kunsinni, biex b’hekk ti?gura iktar ?ertezza legali.

4. Barra minn hekk, ir-Repubblika ?eka g?andha dubji dwar il-prin?ipju kostituzzjonali *in dubio mitius.* Skont dan il-prin?ipju, dispo?izzjoni tad-dritt fiskali g?andha dejjem tkun interpretata favur il-persuna taxxabbli jekk ikun hemm o??ettivament diversi varjazzjonijiet fl-interpretazzjoni. Sa fejn l-g?a?la l-iktar favorevoli g?all-persuna taxxabbli ma tikkorrispondix mal-varjant ta’ interpretazzjoni skont id-dritt tal-Unjoni, tqum il-kwistjoni dwar ir-relazzjoni bejn il-li?i kostituzzjonali nazzjonali u d-dritt tal-Unjoni.

II. **Il-kuntest ?uridiku**

A. **Id-dritt tal-Unjoni**

5. Il-kuntest ?uridiku tad-dritt tal-Unjoni huwa rregolat mid-dispo?izzjonijiet tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat?28 ta’ Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta’ taxxa fuq il-valur mi?jud (iktar ’il quddiem id-“Direttiva dwar il-VAT”) (4).

6. L-Artikolu 2 tad-Direttiva dwar il-VAT jipprovdi:

“(1) It-transazzjonijiet li ?ejjin g?andhom ikunu so??etti g?all-VAT:

(a) il-provvista ta’ merkanzija mag?mula bi ?las fit-territorju ta’ Stat Membru minn persuna taxxabbli li ta?ixxi b?ala tali

[…]”

7. Il-“[p]rovvista ta’ merkanzija” hija deskritta fl-Artikolu 14(1) tal-istess direttiva b?ala t-trasferiment tad-dritt ta’ sid li jiddisponi minn proprjetà tan?ibbli.

8. L-Artikolu 32(1) tad-Direttiva tal-VAT jirregola l-post tal-kunsinna kif ?ej:

“Fejn merkan?ija hija mibg?uta jew ittrasportata mill-fornitur, jew mill-konsumatur, jew minn persuna terza, il-post ta’ provvista g?andu jitqies b?ala l-post fejn tkun tinsab il-merkanzija fil-?in meta tintbag?at jew jibda t-trasport tal-merkanzija g?all-konsumatur.”

9. Il-Kapitolu 4 tat-titolu IX “E?enzjonijiet” jipprovdi dan li ?ej fl-Artikolu 138(1) tad-Direttiva dwar il-VAT:

“L-Istati Membri g?andhom je?entaw il-provvista ta’ merkanzija mibg?uta jew ittrasportata lejn destinazzjoni “l barra mit-territroju tag?hom i?da fil-Komunità, jew mill-bejjieg? jew f’ismu jew il-persuna li tkun qed takkwista l-merkanzija, g?al persuna taxxabbli o?ra, jew g?al persuna legali mhux taxxabbli li tkun qed ta?ixxi b?ala tali fi Stat Membru ie?or li mhux dak minn fejn bdiet tinbag?at jew tkun ittrasportata il-merkanzija.”

B. **Id-dritt ?ek**

10. Fir-rigward tad-dritt ?ek applikabbli, g?andu partikolarment isir riferiment g?all-Artikolu 64 tal-Li?i ?eka dwar il-VAT (5), li bih ir-Repubblika ?eka ttrasponiet l-Artikolu 138 tad-Direttiva dwar il-VAT fid-dritt nazzjonali. Id-dritt g?al tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa skont l-Artikoli 167 *et seq.* tad-Direttiva dwar il-VAT ?ie traspost bl-Artikoli 72 *et seq.* tal-li?i dwar il-VAT.

11. Barra minn hekk, il-qorti tar-rinviju tirreferi g?all-prin?ipju kostituzzjonali *in dubio mitius* (f’ka? ta’ dubju, l-inqas a?rax). L-g?an tieg?u huwa li jnaqqas l-impatt tal-in?ertezza legali fuq id-

destinatarji ta’ dispo?izzjoni legali ambigwa meta l-Istat – b?ala s-su??ett responsabbli g?all-kontenut u g?a?-?arezza tal-le?i?lazzjoni fis-se?? – jimponi obbligi fuqhom.

12. G?alhekk, fil-ka? tal-le?i?lazzjoni fiskali ?eka, jitqies li jekk ikunu possibbli diversi varjanti ta’ interpretazzjoni ta’ standard tad-dritt pubbliku, dan g?andu ji?i applikat meta d-drittijiet u l-libertajiet fundamentali ma jkunux, jew ikunu l-inqas possibbli, limitati. Il-qorti tar-rinviju hija tal-opinjoni li l-le?i?lazzjoni li hija determinanti g?all-evalwazzjoni tal-ka? inkwistjoni ma hijiex ?ara. Id-dritt g?al tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa g?alhekk g?andu jing?ata skont id-dritt nazzjonali fuq il-ba?i tal-prin?ipju *in dubio mitius*.

III. **Il-fatti u l-pro?edura g?al de?i?joni preliminari**

13. Ir-rikorrenti fil-kaw?a prin?ipali (Herst, s.r.o – iktar ’il quddiem “Herst”) titlob min-na?a tal-qorti nazzjonali t-tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa. Herst, fost l-o?rajn, hija attiva fil-qasam tat-trasport bit-triq u hija proprjetarja ta’ diversi pompi tal-petrol. Bl-u?u tal-vetturi tag?ha stess, hija tittrasporta l-karburant minn Stati Membri o?ra (l-Awstrija, il-?ermanja, is-Slovakkja, is-Slovenja) sal-post ta’ destinazzjoni, ir-Repubblika ?eka. Il-merkanzija nbieg?et diversi drabi, i?da darba biss (minn Herst) lix-xerrej finali fir-Repubblika ?eka.

14. Herst f’?afna ka?ijiet kienet ix-xerrej finali ta’ karburant. Dan inxtara minn fornituri li kienu rre?istrati g?all-finijiet tal-VAT fir-Repubblika ?eka. F’dan ir-rigward, Herst kienet fl-a??ar tal-katina ta’ kunsinni. F’ka?ijiet o?ra, hija bieg?et il-karburant lill-klijenti tag?ha stess. F’dawn il-ka?ijiet, kienet tinsab f’nofs il-katina ta’ kunsinni. Hija ma kkalkolatx l-ispejje? tat-trasport g?all-fornituri tag?hom, i?da xtrat il-karburant bi prezzijiet li ma kinux ikopru t-trasport.

15. Tradizzjonalment, Herst kienet tordna ming?and fornituri ?eki li kienu xtraw jew kienu g?adhom jixtru karburant minn raffinerija li tinsab fi Stat Membru ie?or. F’dan ir-rigward, hija indikat it-terminal tar-raffinerija li minnha tne??iet il-merkanzija, id-data u, jekk ikun il-ka?, it-tag?bija, l-isem tas-sewwieq, in-numru ta’ re?istrazzjoni tal-vettura u tat-trejler, il-kwantità tal-karburant me?tie? u l-post tal-?att.

16. Wara l-?las tal-fattura bil-quddiem, Herst setg?et ti?bor il-merkanzija skont l-istruzzjonijiet tal-fornituri ?eki. Herst ?adet il-karburant dirett fit-terminals tar-raffinerija fl-Istati Membri l-o?ra. L-ebda wie?ed mill-kuntratturi involuti fil-katina ta’ kunsinni ma kien pre?enti fit-trasferiment tal-merkanzija. Sussegwentement, Herst ittrasportat il-karburant fir-Repubblika ?eka. Kien hemm ?doganar wara l-qsim tal-fruntiera. Il-karburant ?ie rrilaxxat g?al ?irkolazzjoni libera fir-rigward tad-dazji tas-sisa u r-rikorrenti kompliet il-vja?? tag?ha lejn il-post tar-rilaxx, ji?ifieri sal-pompi tal-petrol tag?ha jew g?al dawk tal-klijenti tag?ha.

17. L-amministrazzjoni fiskali skopriet matul ispezzjoni tat-taxxa g?all-perijodi ta’ taxxa minn Novembru 2010 sa Mejju 2013 u f’Lulju u Awwissu 2013 li r-rikorrenti kienet talbet tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa tal-kunsinni ta’ karburant b?allikieku kienu kunsinni ?ewwa r-Repubblika ?eka. Madankollu, skont l-Uffi??ju tat-Taxxa, ma kienx hemm kunsinna tal-merkanzija fir-Repubblika ?eka, i?da fi Stati Membri o?ra li fihom kienet tinsab il-merkanzija fil-mument ta’ spedizzjoni jew tat-trasport. Konsegwentement, hija kunsinna intra-Komunitarja e?entata li g?andha ti?i kkunsinnata lil Herst, li ma g?andhiex id-dritt g?al tnaqqis tat-taxxa m?allsa.

18. Peress li r-rikorrenti stess ?adet f’idejha l-merkanzija mixtrija fl-Istati Membri l-o?ra u li hija ttrasportat bi spejje? tag?ha fir-Repubblika ?eka fit-twettiq tal-attività ekonomika tag?ha, l-Uffi??ju tat-Taxxa kkunsidra li l-kunsinna tal-merkanzija bejn il-fornituri ?eki u r-rikorrenti kienet kunsinna li tinvolvi trasport ta’ merkanzija. G?alhekk, l-amministrazzjoni fiskali annullat it-tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa li kien ?ie mitlub b’mod mhux awtorizzat u ssospendiet il-VAT li kellha tit?allas mir-rikorrenti g?al kull wie?ed mill-perijodi tat-taxxa e?aminati permezz ta’ avvi?i ta’ taxxa

supplimentari. Fl-istess ?in, ?iet imposta multa.

19. Ir-rikorrenti appellat kontra l-avvi?i tat-taxxa supplimentari, li jindikaw b'mod partikolari li t-trasport tal-karburant bejn l-Istati Membri se?? ta?t arran?amenti ta' sospensjoni tat-taxxa. It-trasport twettaq ta?t supervi?joni doganali. Biss wara li ntemm, il-merkanzija ?iet irrilaxxata g?a?-?irkolazzjoni libera fl-istess Stat Membru u kellha ti?i intaxxata hemmhekk biss. G?alhekk g?andu ji?i esklu? li r-rikorrenti kienet di?à kisbet drittijiet fuq il-merkanzija fil-post fejn beda t-trasport (ji?ifieri barra mill-pajji?).

20. Permezz tad-de?i?jonijiet ikkontestati, l-amministrazzjoni fiskali kkonfermat id-de?i?jonijiet. Herst ippre?entat rikors kontra d-de?i?jonijiet ikkontestati. Il-Krajský soud v Praze (il-Qorti Re?jonali ta' Praga, ir-Repubblika ?eka) issospendiet il-pro?eduri quddiemha u g?amlet diversi domandi lill-Qorti tal-?ustizzja abba?i tal-pro?edura g?al de?i?joni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE. B'segwitu g?as-sentenza tal-Qorti tal-?ustizzja fil-kaw?a AREX (6), fuq talba tal-Qorti tal-?ustizzja, hija naqqset it-talba tag?ha g?al de?i?joni preliminari g?at-tliet domandi li ?ejjin:

"1. Id-'dritt ta' sid li jiddisponi minn proprjetà' fis-sens tad-Direttiva tal-VAT ji?i akkwistat minn persuna taxxabbli fil-ka? li din tixtri o??etti minn persuna taxxabbli o?ra direttament g?al konsumtur spe?ifiku sabiex tissodisfa ordni di?à e?istenti (li tidentifika it-tip ta' o??etti, il-kwantità, il-post tal-ori?ini u l-?in tal-kunsinna) fejn din ma titrattax fi?ikment hi stess l-o??etti peress li, fil-kuntest tal-konklu?joni tal-kuntratt ta' bejg?, il-klijent tag?ha jkun ftiehem li ser jipprovdi hu g?at-trasport tal-o??etti mill-punt tal-ori?ini tag?hom, b'tali mod li l-imsemmija persuna taxxabbli sempli?iment tipprovdi l-a??ess g?all-o??etti rikjesti permezz tal-fornituri tag?ha u tikkomunika l-informazzjoni ne?essarja g?all-a??ettazzjoni tal-o??etti (g?an-nom proprju tag?ha jew g?an-nom tas-sub-fornitur tag?ha fil-katina), u l-profitti tag?ha mit-tran?azzjoni jkunu ikkostitwiti mid-differenza bejn il-prezz tal-akkwist u l-prezz tal-bejg? ta' tali o??etti ming?ajr l-ispejje? g?at-trasport tal-o??etti ffatturati fil-katina??

2. Il-prin?ipju ta' newtralità tal-VAT jew xi prin?ipju ie?or tad-dritt tal-Unjoni Ewropea jipprevjeni l-applikazzjoni tal-prini?pju kostituzzjonali ta' in dubio mitius fid-dritt nazzjonali, li jobbliga lill-awtoritajiet pubbli?i, f'ka? li l-li?ijiet ikunu ambigwi u o??ettivament joffru numru ta' interpretazzjonijiet possibbli, li jag??lu l-interpretazzjoni li tkun ta' benefi??ju g?all-persuna su??etta g?al-li?i (fil-ka? odjern il-persuna taxxabbli g?all-VAT)? L-applikazzjoni ta' dan il-prin?ipju tkun kompatibbli mad-dritt tal-Unjoni Ewropea tal-inqas jekk din tkun limitata g?al sitwazzjonijiet li fihom il-fatti rilevanti tal-ka? ikunu pre?edenti g?al interpretazzjoni vinkolanti mill-Qorti tal-?ustizzja tal-Unjoni Ewropea dwar kwistjoni legali kontroversa, li ddeterminat li hija korretta interpretazzjoni o?ra li hija inqas favorevoli g?all-entità taxxabbli?

3. Huwa possibbli li ji?i applikat il-prin?ipju ta' *in dubio mitius*: fid-dawl tal-limiti stabbiliti mid-dritt tal-Unjoni fil-mument meta ?iet e?egwita t-tran?azzjoni taxxabbli (Novembru 2010 sa Mejju 2013) kien possibbli li jitqies li o??ettivament hija legalment in?erta u li toffri ?ew? interpretazzjonijiet, dik il-kwistjoni dwar jekk il-kun?ett legali ta' provvista ta' o??etti jew trasport ta' o??etti g?andux (jew le) l-istess kontenut kemm g?all-finijiet tad-Direttiva tal-VAT kif ukoll g?all-finijiet tad-Direttiva dwar id-dazju tas-sisa?"

21. Fil-pro?edura quddiem il-Qorti tal-?ustizzja, ?ew ippre?entati osservazzjonijiet bil-miktub minn Herst, mir-Repubblika ?eka u mill-Kummissjoni Ewropea.

IV. Evalwazzjoni ?uridika

A. Fuq l-ewwel domanda

22. L-ewwel domanda tirrigwarda l-Artikolu 138 tad-Direttiva dwar il-VAT li tirregola l-e?enzjoni

mit-taxxa g?al kunsinni intra-Komunitarji. L-e?istenza ta' din il-kunsinna tiddetermina jekk Herst ?ietx irrifjutata ?ustament id-dritt g?al tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa, min?abba li jekk il-kunsinna lil Herst kienet e?entata mit-taxxa, hija ma tkunx intitolata f'dan ir-rigward li tnaqqas tal-VAT tal-input im?allsa. Minflok, Herst ikollha tressaq azzjoni ?ivili kontra l-fornituri tag?ha u titlob ir-rimbors tal-VAT im?allsa indebitament.

1. ***Pre?i?joni tal-ewwel domanda preliminari***

23. Id-dispo?izzjonijiet tad-Direttiva dwar il-VAT relatati mal-kunsinna transkonfinali ta' o??etti huma inti?i sabiex jimplimentaw il-prin?ipju tal-pajji? tad-destinazzjoni. Dan il-prin?ipju g?andu ji?gura li l-VAT, b?ala taxxa fuq il-konsum, tit?allas f'dak l-Istat Membru li fih isir il-konsum finali. G?al din ir-ra?uni, fil-ka? ta' kunsinna transkonfinali skont l-Artikolu 2(1)(b)(i) u l-Artikolu 40 tad-Direttiva dwar il-VAT, l-akkwist tal-o??etti huwa intaxxat fil-pajji? ta' destinazzjoni. Madankollu, sabiex ti?i evitata tassazzjoni doppja, il-kunsinna tal-istess merkanzija trid tkun pre?edentement e?enti fil-pajji? ta' ori?ini (7). Konsegwentement, il-kunsinna intra-Komunitarja u l-akkwist intra-Komunitarju jikkostitwixxu l-istess u unika tran?azzjoni ekonomika (8).

24. Madankollu, ikun diffi?li li jkun hemm diversi kunsinni (katina ta' kunsinni) i?da l-merkanzija ti?i ttrasportata darba biss (mill-ewwel wa?da sa l-a??ar fil-katina tal-kunsinna) (tran?azzjonijiet f'katina). F'dan il-ka?, diversi kunsinni intra-Komunitarji jistg?u ji?u kkunsidrati, i?da l-e?enzjoni mit-taxxa prevista fl-Artikolu 138 tad-Direttiva dwar il-VAT tista' tapplika biss g?al kunsinna wa?da (9). Il-kunsinna intra-Komunitarja e?entata tiddetermina l-post tal-kunsinna sussegwenti u pre?edenti fil-katina tal-kunsinna (10). Dan il-post jinsab konformi skont l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 32 tad-Direttiva dwar il-VAT g?all-kunsinni kollha qabel il-kunsinna e?entata intra-Komunitarja, fil-pajji? ta' ori?ini u g?all-kunsinni kollha su??essivi fil-pajji? ta' destinazzjoni (11). G?alhekk huwa kru?jali li ji?i ddeterminat liema mill-kunsinni fil-katina tal-kunsinni jistg?u jintrabtu mat-trasport transkonfinali.

25. Il-qorti tar-rinviju qieg?da tistaqsi bl-ewwel domanda dwar il-kriterji li fid-dawl tag?hom l-imputazzjoni tista' u g?andha ssir.

26. Il-fatt li Herst ittrasportat u ?doganat il-merkanzija fi pro?edura doganali spe?jali (pro?edura ta' sospensjoni tad-dazju), b?ala kun?ett, ma huwiex rilevanti. Fil-fatt, kif il-Qorti tal-?ustizzja di?à dde?idiet fil-kaw?a AREX (12), il-kwistjoni tal-attribuzzjoni tal-e?enzjoni mill-VAT g?al wa?da mill-kunsinni hija kwistjoni purament tal-VAT, li l-elementi kostitwenti tag?ha ma jinbidlux bil-pro?edura ta' sospensjoni ta' dazji. G?aldaqstant, g?andu ji?i ddeterminat, skont ir-regoli ?enerali fir-rigward tal-VAT, liema kunsinna fil-katina tal-kunsinna tal-kaw?a prin?ipali g?andha titqies b?ala l-kunsinna intra-Komunitarja e?entata.

27. Il-qorti tar-rinviju g?alhekk tistaqsi jekk il-bejjieg? (B) jiksibx f'nofs il-katina ta' kunsinna ta' ?ew? livelli (A – B – Herst) is-setg?a li jiddisponi mill-merkanzija anki jekk jag?ti biss lill-klijent tieg?u (f'dan il-ka? Herst) a??ess g?all-merkanzija – li tkun g?adha tinsab g?and A (ji?ifieri l-fornitur tieg?u), – u Herst twettaq it-trasport sussegwenti bi spejje? tag?ha.

28. Madankollu, g?at-tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa minn Herst, il-fattur de?i?iv f'din is-sitwazzjoni huwa jekk il-post tal-kunsinna minn B sa Herst jinsabx fir-Repubblika ?eka. F'dan il-ka? biss il-kunsinna tkun taxxabbli u su??etta g?all-VAT. Il-pre?entazzjoni tal-VAT ?eka fuq il-fattura lil Herst imbag?ad tkun valida u Herst tkun tista' tippro?edi g?at-tnaqqis relatat mal-VAT tal-input im?allsa.

29. Madankollu, dan jippre?upponi li l-ewwel kunsinna (A - B) g?andha titqies b?ala kunsinna intra-Komunitarja e?entata mit-taxxa. Hemmhekk biss huwa l-post tal-ewwel kunsinna skont l-Artikolu 32 tad-Direttiva dwar il-VAT fl-Istat Membru fejn jibda t-trasport, filwaqt li l-post tal-kunsinna sussegwenti (B – Herst) huwa l-Istat Membru tat-tmiem tat-trasport (hawnhekk fir-

Repubblika ?eka) (13).

2. ***L-attribuzzjoni tat-trasport internazzjonali g?al wa?da mill-kunsinni***

30. G?alhekk je?tie? li ji?i ??arat jekk it-trasport transkonfinali jistax ji?i attribwit g?all-kunsinna pre?edenti (A - B) anki jekk Herst tkun ittrasportat il-merkanzija direttament minn A g?aliha nnifisha (jew il-klijenti tag?ha).

31. Abba?i tal-?urisprudenza pre?edenti tal-Qorti tal-?ustizzja, jista' jing?ad li, anki fir-rigward tal-kaw?a prin?ipali, fil-ka? ta' katina ta' bejg? b'moviment fi?iku uniku tal-merkanzija, wa?da biss mill-kunsinni tista' tikkwalifika b?ala intra-Komunitarja u, g?alhekk, b?ala kunsinna e?enti (14). Id-determinazzjoni tal-kunsinna tiddependi fuq liema kunsinna g?andha ti?i attribwita t-trasport transkonfinali. Il-kunsinni l-o?ra kollha fil-katina ta' bejg? li ma g?andhomx dan l-element addizzjonali tat-trasport transkonfinali g?andhom g?alhekk jitqiesu b?ala kunsinni domesti?i.

a) ***L-importanza tal-proprjetà u tas-setg?a li wie?ed jiddisponi***

32. Madankollu, fid-dawl tad-domanda spe?ifika mag?mula mill-qorti tar-rinviju dwar is-setg?a li wie?ed jiddisponi fir-rigward tal-impri?a intermedjarja (B) f'katina ta' kunsinni, huwa me?tie? li ji?i ??arat minn qabel li, meta tkun parti minn katina ta' kunsinni, hija g?andha, naturalment, ukoll is-setg?a li tiddisponi fis-sens tal-VAT u tittrasferiha lill-klijenti tag?ha (f'dan il-ka?, Herst).

33. Mill-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja jirri?ulta ming?ajr ebda dubju li f'katina ta' kunsinna bi trasport uniku ji?u pprovduti diversi kunsinni, li l-post ta' kunsinna tag?hom g?andu ji?i ddeterminat b'mod differenti (15). Jekk kunsinna hija ddefinita skont l-Artikolu 14(1) tad-Direttiva dwar il-VAT fis-sens li d-destinatarju jing?ata s-setg?a li jiddisponi mill-fornitur, anki l-impri?a ta' daqs medju g?andha wkoll tkun kisbet id-dritt li tiddisponi (fi kwalunkwe ka? g?at-tieni lo?ika). Inkella, ma jkunx hemm ?ew? kunsinni, i?da l-iktar l-iktar kunsinna u provvista ta' servizzi. Huwa bi??ejjed li l-impri?a ta' daqs medju (B) kienet ippermettiet lill-klijenta tag?ha (Herst) li jkollha a??ess "sempli?ement" g?all-merkanzija li g?anda tinkiseb, li pre?edentement akkwistat (i?da li kienet g?adha ma n?abritx), sabiex ikun hemm trasferiment ta' setg?a li wie?ed jiddisponi minn A g?al B u mbag?ad minn B sa Herst.

34. Din il-konstatazzjoni (diversi kunsinni g?andhom ukoll b?ala konsegwenza lo?ika g?add ta' trasferimenti ta' setg?at li wie?ed jiddisponi) ma tbiddilx il-fatt li d-dritt ?ivili nazzjonali jippermetti l-akkwist dirett tal-proprjetà direttament bejn l-ewwel element (A) u l-a??ar element f'katina ta' kunsinni (f'dan il-ka?, Herst). Fi kwalunkwe ipote?i, ?erti ver?jonijiet lingwisti?i (16) tal-Artikolu 14(1) tad-Direttiva dwar il-VAT ma jsemmux pre?i?ament li xi ?add akkwista d-dritt g?all-proprjetà, i?da jittrattaw unikament it-trasferiment tas-setg?a li wie?ed jiddisponi minn proprjetà tan?ibbli "b?ala sid". Madankollu, "b?ala sid", sabiex wie?ed jiddisponi minn xi ?a?a mhux ne?essarjament l-istess ?a?a b?all-akkwist ta' proprjetà. Minn na?a, wie?ed ma jkollux b?ala o??ett "b?ala", i?da "b?ala sid". It-tieni nett, il-kun?ett tal-kunsinna fid-dritt dwar il-VAT ikun altrimenti jiddependi fuq kun?etti nazzjonali ta' proprjetà. Madankollu, il-kun?ett ta' "kunsinna ta' o??ett" ma jinkludix it-trasferiment tal-proprjetà fil-forom previsti mid-dritt nazzjonali applikabbli (17).

35. Huwa ?ar minn dan li l-fatt dwar jekk u meta sar *trasferiment ta' proprjetà fid-dritt ?ivili* favur l-impri?a ta' daqs medju (B) jew lill-a??ar impri?a fis-sensiela (Herst) b?ala prin?ipju huwa irrilevanti. Kif tenfasizza ?ustament il-Kummissjoni, il-proprjetà formali ma hijiex determinanti. L-akkwist tal-proprjetà jista' jkun biss indikatur ta' valutazzjoni ?enerali min?abba li, fil-ma??oranza l-kbira tal-ka?ijiet, il-kisba tas-setg?a li wie?ed jiddisponi hija asso?jata mal-akkwist tal-proprjetà.

36. Fuq il-ba?i ta' dan il-ftehim, ti?i anki ?velata t-tifsira tad-dikjarazzjoni tal-Qorti tal-?ustizzja fis-sentenza AREX dwar l-akkwist potenzjali tal-proprjetà fir-rigward tad-dritt ?ek (18). Il-Qorti tal-

?ustizzja qalet li kien rilevanti g?ad-de?i?joni jekk il-proprjetà kinitx di?à ?iet akkwistata meta l-karburant kien qieg?ed jitg?abba mid-destinatarju tat-trasport tal-kunsinna (Arex). L-akkwist tal-proprjetà mit-trasportatur huwa mbag?ad indikazzjoni importanti ?afna g?al kunsinna, i?da mhux awtorevoli wa?du (19).

37. F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-?ustizzja di?à rrilevat li mhux biss il-persuna li, waqt it-trasport, kienet il-proprjetarja tal-merkanzija fis-sens tad-dritt nazzjonali jew min je?er?ita l-kontroll fi?iku effettiv fuq l-o??ett (20) li huwa determinanti. Bl-istess mod, il-Qorti tal-?ustizzja qalet ukoll li s-sempli?i fatt li l-o??etti di?à nbieg?u g?al darba o?ra ma jfissirx li jista' ji?i konklu? di?à li t-trasport g?andu ji?i attribwit lill-kunsinna sussegwenti (21). F'dan ir-rigward, is-sempli?i fatt tas-sempli?i bejg? mill-?did huwa irrilevanti g?all-attribuzzjoni tal-moviment tal-merkanzija lil wa?da mill-kunsinni.

38. Is-setg?a li wie?ed jiddisponi fis-sens tal-Artikolu 14(1) tad-Direttiva dwar il-VAT hija g?alhekk iktar usa' mid-dritt g?all-proprjetà fid-dritt ?ivili. Madankollu, b?al dan tal-a??ar, ma hijiex esklu?a minn restrizzjonijiet legali. Bl-istess mod b?ad-drittijiet ta', pere?empju persuna li tikri, ma jeskludux is-setg?a li jiddisponi tal-proprjetarju, ir-restrizzjonijiet legali g?ad-dispo?izzjoni matul pro?edura ta' tan?itu doganali ma jipprekludux is-setg?a li jiddisponi tal-akkwirent fis-sens tal-Artikolu 14(1) tad-Direttiva dwar il-VAT.

39. B?ala konklu?joni intermedjarja, jista' ji?i konklu? li l-mument tal-akkwist tal-proprjetà ma huwiex determinanti skont id-dritt nazzjonali sabiex ji?i attribwit it-trasport ta' wa?da mill-kunsinni eli?ibbli u b'hekk ti?i ddeterminata l-kunsinna intra-Komunitarja e?entata.

b) ***Attribuzzjoni spe?ifika ta' trasport transkonfinali f'katina ta' kunsinni***

40. L-attribuzzjoni ta' trasport transkonfinali g?al kunsinna f'katina ta' kunsinni – f'dan il-ka? g?al wa?da mi?-?ew? kunsinni (A sa B jew B lil Herst) – g?andha, skont il-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja, issir fil-kuntest ta' evalwazzjoni globali ta?-?irkustanzi spe?ifi?i kollha tal-ka? (22).

41. Fil-ka? ta' tran?azzjonijiet f'katina, g?andu jittie?ed kont b'mod partikolari ta' min jew li f'isem min isir it-trasport (23). Fl-opinjoni tieg?i, il-kriterju determinanti g?andu jkun min i?orr ir-riskju g?at-telf a??identali tal-o??ett waqt it-trasport (24).

42. G?aldaqstant, il-Qorti tal-?ustizzja, f'sensiela ta' kaw?i li jirrigwardaw katina ta' ?ew? kunsinni (A – B – C), stabbilixxiet li t-trasport ma jkunx jista' ji?i kkunsidrat iktar b?ala l-"ewwel" kunsinna jekk is-setg?a li wie?ed jiddisponi minn o??ett b?ala proprjetarju kienet di?à ?iet ittrasferita qabel it-trasport lix-xerrej finali (C), ji?ifieri d-destinatarju tat-"tieni" kunsinna (B – C) (25).

43. Fil-fatt, min di?à jiddisponi mill-o??ett "b?ala sid ta' proprjetà", ?eneralment i?orr ukoll ir-riskju g?at-telf a??identali tieg?u. Dan g?aliex id-dritt li wie?ed ja?ixxi kif irid fir-rigward ta' o??ett, pere?empju billi jeqirdu jew jikkunsmah, huwa espressjoni tipika tal-fakultà tas-sid (26). F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni fl-osservazzjonijiet tag?ha tirreferi wkoll b'mod korrett g?as-setg?a legali ta' de?i?joni dwar o??ett. L-i?vanta?? ta' din is-setg?a legali ta' de?i?joni huwa wkoll, li s-sid i?orr ir-riskju tat-telf a??identali tal-o??ett (is-setg?a legali tieg?u li jie?u d-de?i?jonijiet).

44. F'dan ir-rigward, wie?ed jista' jassumi li l-persuna li g?andha tbati r-riskju ta' telf a??identali g?andha wkoll is-setg?a li tiddisponi mill-o??ett b?ala proprjetarju, fis-sens tal-Artikolu 14(1) tad-Direttiva dwar il-VAT (27).

45. Filwaqt li jista' jkun – kif issostni r-Repubblika ?eka – li l-kwistjoni ta' min i?orr ir-riskju ta' telf a??identali mhux dejjem tkun fa?li li titwie?eb b?ala domanda legali. Madankollu, twe?iba hija iktar sempli?i u twassal g?al iktar ?ertezza legali minn evalwazzjoni ?enerali, fejn ma huwiex ?ar liema

kriterji g?andhom ikunu de?i?ivi u kif g?andhom ji?u bbilan?jati.

46. Mill-banda l-o?ra, huwa iktar fa?li li ji?i ddeterminat ir-rwol tal-parti kkon?ernata f'katina tal-kunsinni (28). Fil-fatt, jista' ji?i pre?unt li min *jikkunsinna lil ?addie?or* o??ett u j?orr ir-riskju g?at-telf a??identali ta' dan l-o??ett waqt il-kunsinna, ikun qieg?ed ja?ixxi legalment b?ala fornitur (u mhux biss b?ala trasportatur g?al ?addie?or). Jekk ikun il-fornitur ta' kunsinna transkonfinali, g?alhekk il-kunsinna tieg?u g?andha tkun kunsinna intra-Komunitarja.

47. Il-?las ta' spejje? ta' trasport minn Herst f'din il-kaw?a jista' jitqies biss b?ala indikazzjoni li Herst a?ixxiet b?ala fornitur f'isimha stess. Madankollu, billi x-xerrej dejjem i?allas l-ispejje? tat-trasport (kemm fil-prezz jew addizzjonalment), dan l-indikatur ma huwiex obbligatorju. Jekk il-bejjieg? (f'dan il-ka? B) jirnexxielu j?allas l-ispejje? tat-trasport fuq il-prezz, i?da li Herst fl-istess ?in i??orr ir-riskju ta' telf a??identali matul it-trasport, allura Herst hija responsabbli mit-trasport transkonfinali.

48. Dan japplika irrispettivament minn min iwettaq it-trasport esternament f'dawn il-ka?ijiet (fil-kaw?i de?i?i ?afna drabi kien l-operatur intermedjarju) (29), u irrispettivament mill-kwalifika legali tar-relazzjoni ta' min g?andu d-dritt li jiddisponi (30) (ji?ifieri jekk huwiex di?à l-proprjetarju jew sempli?ement g?andu dritt g?at-trasferiment tal-proprjetà).

49. Fir-rigward tal-kaw?a prin?ipali, dan ifisser li huwa determinanti jekk Herst, waqt it-trasport transkonfinali tal-karburant, kinitx di?à kisbet is-setg?a li tiddisponi mill-karburant b'tali mod li kienet i??orr ir-riskju g?at-telf a??identali tieg?u. Ma jistax ji?i esklu? li dan di?à sar bi trasferiment tal-proprjetà fil-mument tat-tag?bija fit-terminal tar-raffinerija min?abba li, b?ala regola, il-proprjetarju jkollu wkoll ir-riskju ta' telf. Imbag?ad, f'katina ta' kunsinni fuq ?ew? kunsinni, it-tieni kunsinna (B-Herst) tkun il-kunsinna e?entata mit-taxxa u Herst ma jkollhiex dritt li tnaqqas il-VAT tal-input im?allsa.

50. Jekk, min-na?a l-o?ra, il-merkanzija nbieg?et mill-?did qabel it-trasport u b'hekk hemm katina ta' kunsinni fuq tliet partijiet (A – B – Herst – D), ir-ri?ultat jinbidel xi ftit. Imbag?ad tkun impri?a ta' daqs medju fil-katina tal-kunsinni, minflok dik tal-a??ar, li ti?gura t-trasport. F'dan il-ka? – jekk Herst i??orr ir-riskju ta' telf a??identali matul it-trasport – il-kunsinna tag?ha (ji?ifieri t-tielet kunsinna Herst – D) tkun transkonfinali u g?alhekk il-kunsinna tkun e?entata (31). Anki f'dan il-ka?, Herst ma setg?etx titlob id-dritt g?al tnaqqis tal-VAT tal-input im?allsa fir-Repubblika ?eka g?all-kunsinna pre?edenti, i?da biss fil-pajji? fejn beda t-trasport.

51. Madankollu, huwa possibbli wkoll li ?-?mien tat-trasferiment tar-riskju (bi jew ming?ajr kisba fl-istess waqt tal-proprjetà fir-rigward tad-dritt ?ivili) jista' jinbidel. Pere?empju, il-qorti tar-rinviju tindika li, skont il-kuntratti li normalment jintu?aw fl-industrija, il-kisba tal-proprjetà u, konsegwentement, it-trasferiment tar-riskju, jistg?u jse??u biss fil-mument meta l-prodotti su??etti g?ad-dazji tas-sisa ji?u rrilaxxati g?al ?irkolazzjoni libera.

52. Jekk dan kien il-ka?, waqt it-trasport transkonfinali (ji?ifieri mir-raffinerija sar-rilaxx g?al ?irkulazzjoni libera tal-merkanzija fir-Repubblika ?eka) Herst kienet qieg?da ta?ixxi sempli?ement b?ala trasportatur (32). Dan ikun xi ftit mhux tas-soltu i?da mhux esklu?. L-ewwel paragrafu tal-Artikolu 32 tad-Direttiva dwar il-VAT jippermetti wkoll dan min?abba li l-o??ett, imbag?ad, ikun jista' ji?i kkunsinnat mill-fornitur (f'dan il-ka? A u B), permezz tax-xerrej (f'dan il-ka? B u Herst) jew minn terz (ji?ifieri trasportatur tal-merkanzija, f'dan il-ka? Herst g?al A jew g?al B). F'ka? b?al dan, trasport fit-tifsira tal-ewwel paragrafu tal-Artikolu 32 tad-Direttiva dwar il-VAT g?andu ji?i attribwit g?all-kunsinna minn A sa B jew minn B g?al Herst.

53. Jekk il-kunsinna minn B sa Herst isse?? imbag?ad fir-Repubblika ?eka jiddependi minn jekk it-trasport tal-ewwel kunsinna (A sa B) huwiex attribwibbli, li jimplika li l-ewwel impri?a (A) ?arret ir-

riskju ta’ telf ta’ kunsinna transkonfinali. Din tal-a??ar ma tkunx normali, peress li A ppermettiet lil B li ti?bor il-merkanzija wkoll ming?and parti terza (f’dan il-ka? Herst) li A ma kinitx taf. *Prima facie* ma huwiex ?ar g?aliex f’xenarju b?al dan A g?andha ??orr ir-riskju ta’ telf a??identali anki wara l-?bir.

54. Madankollu, il-Qorti tal-?ustizzja ma tistax twettaq l-evalwazzjoni ta’ min i?orr ir-riskju tat-telf matul l-operazzjoni ta’ trasport transkonfinali. Dan huwa pjuttost il-kompitu tal-qorti tar-rinviju (33).

3. ***Konklu?joni***

55. B?ala konklu?joni, meta ji?i attribwit l-uniku moviment transkonfinali ta’ merkanzija g?al kunsinna partikolari f’katina ta’ kunsinni, huwa essenzjali li ji?i ddeterminat min g?andu j?orr ir-riskju tat-telf a??identali tal-merkanzija matul trasport transkonfinali. Din il-kunsinna hija l-kunsinna intra-Komunitarja e?entata mit-taxxa, fejn il-post tag?ha jinsab fil-punt ta’ bidu tat-trasport. Madankollu, hija irrilevanti l-kwistjoni dwar min, matul it-trasport, huwa l-proprjetarju, fir-rigward tad-dritt ?ivili, tal-merkanijza jew il-kwistjoni jekk it-trasport ise??x ta?t sistema doganali partikolari.

B. **Fuq it-tieni u t-tielet domanda**

1. ***Fuq l-ammissibbiltà u t-tifsira ta?-?ew? domandi***

56. It-tieni u t-tielet domanda jirrigwardaw b’mod definittiv ir-relazzjoni bejn direttiva u d-dritt nazzjonali. Il-prin?ipju kostituzzjonali ta’ *in dubio mitius* fil-le?i?lazzjoni fiskali je?tie? li g?andha dejjem tintg?a?el l-interpretazzjoni tal-le?i?lazzjoni fiskali li hija l-iktar favorevoli g?all-persuna taxxabbli. Madankollu hemm ukoll ir-rekwi?it, li dawn id-dispo?izzjonijiet legali jippermettu numru ta’ interpretazzjonijiet differenti.

57. Madankollu, mit-talba g?al de?i?joni preliminari ma jirri?ultax b’mod ?ar jekk dan huwiex possibbli hawnhekk. B’mod mhux tas-soltu, ir-rilevanza ta’ dan il-prin?ipju ma ssemmietx fit-talba g?al de?i?joni preliminari fis-sentenza AREX (34), g?alkemm il-fatti sottostanti u l-parti l-kbira tad-domandi kienu kwa?i identi?i. Dan tal-a??ar imur kontra l-pre?entazzjoni mill-qorti tar-rinviju tal-fatt li, o??ettivament ta?t id-dritt nazzjonali, diversi g?a?liet ta’ interpretazzjoni huma possibbli b’mod o??ettiv.

58. Madankollu, l-opinjoni tarr-Repubblika ?eka li t-talba g?al de?i?joni preliminari hija di?à inammissibbli f’dan ir-rigward, ma tistax tintlaqa’. Skont ?urisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-?ustizzja, id-domandi mag?mula minn qrati nazzjonali jibbenefikaw minn pre?unzjoni ta’ rilevanza. Hija tistabbilixxi, ta?t ir-responsabbiltà tag?ha stess, il-kuntest ?uridiku u fattwali li fil-kuntest tieg?u hija tistaqsi dwar l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni. Il-Qorti tal-?ustizzja tista’ ti??ad biss li tidde?iedi fuq domanda preliminari mag?mula minn qorti nazzjonali meta jidher b’mod manifest li l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni mitluba ma g?andha l-ebda konnessjoni mar-realtà jew mas-su??ett tal-kaw?a prin?ipali, meta l-problema tkun ta’ natura ipotetika jew ukoll meta l-Qorti tal-?ustizzja ma jkollhiex l-punti ta’ fatt jew ta’ li?i me?tie?a sabiex tirrispondi b’mod utli g?ad-domandi mag?mula lilha (35).

59. Anki jekk – b?alma l-Kummissjoni ?ustament tenfasizza – hemm dubji dwar l-applikazzjoni tal-prin?ipju ta’ *in dubio mitius* f’din il-kaw?a, ma jistax ji?i pre?unt li hemm sitwazzjoni ipotetika. Konsegwentement, il-Qorti tal-?ustizzja g?andha twie?eb id-domanda legali pendenti.

60. Ir-Repubblika ?eka ttrasponiet b’mod ?enerali d-Direttiva dwar il-VAT. Il-kun?etti tad-Direttiva dwar il-VAT u l-interpretazzjoni tag?hom huma ?ari bi??ejjed. Madankollu ?ertu livell ta’ in?ertezza legali je?isti fir-rigward tal-attribuzzjoni tal-e?enzjoni mit-taxxa g?al wa?da mill-kunsinni tal-katina tal-kunsinni u d-determinazzjoni relatata mal-post tal-kunsinni l-o?ra. Dan jirrifletti l-bosta

de?i?jonijiet tal-Qorti tal-?ustizzja (36) li issa ttie?du, kif ukoll l-Artikolu 36a l-?did tad-Direttiva tal-VAT (37), li g?andu ji?i traspost fl-1 ta’ Jannar 2020.

61. Fil-ka? li r-regoli nazzjonali jippermettu attribuzzjoni differenti tal-e?enzjoni mit-taxxa g?al kunsinna o?ra permezz ta’ interpretazzjoni, u dan iwassal biex il-post ta’ kunsinna jkun o??ettivament ikkunsidrat f’dan il-ka? fir-Repubblika ?eka, tqum il-kwistjoni dwar ir-relazzjoni bejn il-prin?ipju kostituzzjonali *in dubio mitius* u d-Direttiva dwar il-VAT. Imbag?ad, g?andu ji?i de?i? jekk l-interpretazzjoni iktar favorevoli tad-dritt nazzjonali, kif prevista mid-dritt kostituzzjonali nazzjonali, tistax tipprekludi interpretazzjoni tad-dritt nazzjonali li hija inqas favorevoli g?all-persuna taxxabbli, i?da li hija kompatibbli mad-dritt tal-Unjoni.

2. ***L-ebda kwistjoni dwar is-supremazija tad-dritt tal-Unjoni***

62. Fuq kunsiderazzjoni iktar superfi?jali, jista’ jkun hemm inklinazzjoni li din il-kwistjoni fid-dawl tas-supremazija tad-dritt tal-Unjoni ti?i mi??uda (38). Madankollu, ji?i injorat li d-domanda mag?mula mill-qorti tar-rinviju – jekk effettivament tag?mel hekk – ma tikkon?ernax is-supremazija tad-dritt tal-Unjoni. Dan g?aliex is-supremazija tad-dritt tal-Unjoni hija regola ta’ kunflitt tal-li?ijiet (39) li tikkon?erna r-relazzjoni bejn ?ew? regoli applikabbli. Madankollu, dan huwa nieqes hawn.

63. Id-Direttiva dwar il-VAT ma hijiex regolament, i?da direttiva li, skont l-Artikolu 288 TFUE, hija indirizzata biss lill-Istat Membru. G?aldaqstant, b?ala prin?ipju, ma tapplikax direttament. Skont il-?urisprudenza tal-Qorti tal-?ustizzja (40), l-applikabbiltà diretta ta’ direttiva tal-Unjoni tista’ tinkiseb biss jekk il-kontenut tad-direttiva jkun inkondizzjonali u pre?i? bi??ejjed.

64. Madankollu, tali direttiva – kif tg?id espressament il-Qorti tal-?ustizzja – ma tistax minnha nnifisha to?loq obbligi g?al individwu, u g?alhekk din tal-a??ar ma tistax ti?i invokata b?ala tali quddiem il-qrati nazzjonali g?all-finijiet tad-Direttiva (41). G?alhekk, l-obbligi li jo?or?u minn direttiva g?andhom ji?u trasposti fid-dritt nazzjonali sabiex ikunu jistg?u ji?u invokati direttament kontra individwu.

65. Dan ipprovda lill-Qorti tal-?ustizzja bi strument effettiv sabiex timplimenta d-dritt tal-Unjoni favur l-individwi. B?ala ri?ultat, l-Istat Membru ma jistax jopponi lill-individwu n-nuqqas ta’ traspo?izzjoni, jew it-traspo?izzjoni ?baljata tad-dritt tal-Unjoni. Dan jippermetti li ji?i evitat li l-Istat ikun jista’ jibbenefika minn nuqqas ta’ konformità mad-dritt tal-Unjoni (42). Jekk l-interpretazzjoni tad-dritt nazzjonali f’konformità mad-dritt tal-Unjoni tippre?enta interpretazzjoni iktar favorevoli g?all?persuna taxxabbli, kemm il-prin?ipju nazzjonali *in dubio mitius* kif ukoll l-applikazzjoni diretta possibbli tad-Direttiva g?andhom jaslu g?all-istess konklu?joni.

66. Il-prin?ipju *in dubio mitius* g?alhekk jista’ jkollu biss effett awtonomu fil-qasam tad-dritt tal-VAT jekk l-interpretazzjoni nazzjonali possibbli twassal g?al ri?ultat iktar favorevoli g?all-persuna taxxabbli minn dak previst mid-Direttiva. F’ka?ijiet b?al dawn, madankollu, id-Direttiva dwar il-VAT ma tistax ti?i applikata direttament. G?alhekk, ma hemm l-ebda kunflitt bejn ?ew? dispo?izzjonijiet applikabbli u l-kwistjoni tas-supremazija ta’ wa?da mir-regoli ma tqumx.

3. ***Diver?enza bejn id-Direttiva u d-dritt nazzjonali***

67. Il-ka? klassiku ta’ diver?enza bejn direttiva u dritt nazzjonali huwa pre?enti hawnhekk. Fil-prin?ipju, din id-diver?enza g?andha ti?i solvuta permezz ta’ interpretazzjoni (43) konformi mad-dritt tal-Unjoni. Dan jippermetti lill-qorti nazzjonali li ti?gura, fl-ambitu tal-?urisdizzjoni tag?ha, l-effika?ja s?i?a tad-dritt tal-Unjoni meta tidde?iedi dwar il-kwistjoni mressqa quddiemha.

68. Il-prin?ipju ta’ interpretazzjoni konformi mad-dritt tal-Unjoni madankollu jirrikjedi li l-qrati nazzjonali jag?mlu dak kollu li huwa fil-?urisdizzjoni tag?hom, billi jie?du inkunsiderazzjoni d-dritt

nazzjonali kollu u billi japplikaw metodi ta’ interpretazzjoni rrikonoxxuti minnha, sabiex ti?i ggarantita l-effettività s?i?a tad-direttiva inkwistjoni u sabiex jaslu g?al soluzzjoni konformi mal-g?an li g?andu jintla?aq mid-Direttiva (44).

4. ***Limiti ta’ interpretazzjoni konformi mad-dritt tal-Unjoni***

69. Madankollu, ir-rekwi?it ta’ interpretazzjoni konformi mad-dritt tal-Unjoni ma huwiex illimitat. L-obbligu li l-qorti nazzjonali g?andha li tirreferi g?all-kontenut ta’ direttiva meta tinterpreta u tapplika d-dispo?izzjonijiet rilevanti tal-li?i nazzjonali huwa limitat mill-prin?ipji ?enerali tad-dritt, b’mod partikolari, mill-prin?ipji ta’ ?ertezza legali kif ukoll ta’ nonretroattività, u ma jistax iservi ta’ ba?i g?al interpretazzjoni *contra legem* tad-dritt nazzjonali (45).

70. Skont il-qorti tar-rinviju, fir-Repubblika ?eka, il-prin?ipju legali ?enerali *in dubio mitius* jipprovdi ?ertezza legali, peress li jirregola l-effetti tal-in?ertezza legali dovuta g?al li?i ambigwa b’mod ?ar u g?ad-dannu tal-persuna li kkaw?at l-in?ertezza legali. B?ala prin?ipju legali tad-dritt ?ek, dan jikkostitwixxi wkoll limitu ta’ interpretazzjoni konformi mad-dritt tal-Unjoni, b?alma huwa t-terminu stabbilit f’dispo?izzjoni.

71. Mill-?urisprudenza ??itata iktar ’il fuq jirri?ulta li mhux kull dispo?izzjoni tad-dritt nazzjonali tag?ti a??ess g?al interpretazzjoni konformi mad-dritt tal-Unjoni. Barra minn hekk, skont id-dritt tal-Unjoni, l-Istati Membri jistg?u jintalbu jag?mlu tajjeb g?ad-dannu kkaw?at jekk g?an li g?andu jintla?aq minn direttiva ma jistax jintla?aq permezz ta’ interpretazzjoni (46).

72. G?alhekk, jekk interpretazzjoni tad-dritt nazzjonali konformi mad-dritt tal-Unjoni ma tkunx possibbli, ikun pre?enti d-dritt nazzjonali li jkun kontra d-dritt tal-Unjoni i?da applikabbli g?all-benefi??ju tal-persuna taxxabbli. Din is-sitwazzjoni tista’ tirri?ulta mhux biss f’termini ?ari kontradittorji tad-dritt nazzjonali, i?da wkoll meta l-prin?ipji legali – hawnhekk il-prin?ipju kostituzzjonali *in dubio mitius* – inaqqsu l-possibbiltajiet ta’ interpretazzjoni g?al interpretazzjoni wa?da biss possibbli. Madankollu, hija l-qorti tar-rinviju li g?andha tistabbilixxi jekk dan huwiex il-ka?.

73. Tali konsegwenzi, li huma ta’ dispja?ir ta?t id-dritt tal-Unjoni, u li jirri?ultaw mill-assenza ta’ applikabbiltà diretta ta’ direttiva jippre?entaw ru?hom ukoll f’oqsma o?ra tad-dritt (47). Imbag?ad ikun il-kompitu tal-Istat Membru li jikkonforma mal-obbligu tieg?u ta’ traspo?izzjoni u li ji?gura li d-dritt nazzjonali tieg?u (b’mod ?ar) jikkonforma mad-dritt tal-Unjoni, jekk irid ji?i evitat li l-Kummissjoni tippre?enta rikors g?al nuqqas ta’ twettiq ta’ obbligu.

5. ***Konklu?joni***

74. Il-prin?ipju ta’ newtralità tal-VAT jew kwalunkwe prin?ipju ie?or tad-dritt tal-Unjoni ma jipprekludix l-applikazzjoni tad-dritt nazzjonali differenti, sakemm l-individwu ma jinvokax jew ma jkunx jista’ direttament jinvoka d-dispo?izzjonijiet tad-Direttiva dwar il-VAT innifsu, u lanqas ma tkun iktar possibbli interpretazzjoni tad-dritt nazzjonali li tkun kompatibbli mad-dritt tal-Unjoni (f’dan il-ka?, min?abba l-prin?ipju *in dubio mitius*).

C. **Fuq it-tielet domanda**

75. Permezz tat-tielet domanda, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, jekk – meta l-prin?ipju *in dubio mitius* jkun “applikabbli” – il-kun?ett ?uridiku tal-kunsinna ta’ merkanzija u l-kun?ett ?uridiku tat-trasport tal-merkanzija li g?andhom l-istess kontenut (jew le), kemm fis-sens tad-Direttiva dwar il-VAT kif ukoll fis-sens tad-Direttiva dwar id-Dazji tas-Sisa, g?andhomx ji?u kkunsidrati b?ala o??ettivament in?erti u jekk jistg?ux jing?ataw ?ew? interpretazzjonijiet.

76. Kif diġà ?ie spjegat iktar 'il fuq, g?all-finijiet tad-determinazzjoni tal-post ta' kunsinna skont l-Artikolu 32 tad-Direttiva dwar il-VAT, huma biss il-kun?etti ?uridi?i relatati mal-VAT li huma determinanti u ma g?andhomx ji?u kkunsidrati li huma o??ettivament in?erti. B'xi in?ertezza legali, "biss" hija vvizzjata l-attribuzzjoni tal-e?enzjoni mit-taxxa g?al wa?da mill-kunsinni tal-katina ta' kunsinni u b'konnessjoni ma' dan il-post sussegwenti tal-kunsinni l-o?ra.

77. Madankollu, dan ma jipprekludix li l-formulazzjoni tad-dritt nazzjonali ti?i interpretata b'mod differenti fil-kuntest tieg?u stess (struttura, storja, tifsira u skop), minkejja formulazzjoni identika. Il-prin?ipju *in dubio mitius* jirreferi biss g?ad-dritt nazzjonali, u g?alhekk f'dan il-kuntest hija unikament determinanti il-kwistjoni jekk id-dispo?izzjonijiet tad-dritt nazzjonali joffrux o??ettivament diversi interpretazzjonijiet.

78. Din il-konstatazzjoni tibqa' kwistjoni ta' dritt nazzjonali li tista' ting?ata twe?iba biss mill-qorti nazzjonali.

V. **Konklu?joni**

79. Konsegwentament, nipproponi lill-Qorti tal-?ustizzja tirrispondi kif ?ej g?ad-domandi preliminari mag?mula min-Nejvyšší správní soud (il-Qorti Re?jonali ta' Praga, ir-Repubblika ?eka):

1. Meta ji?i attribwit l-uniku moviment transkonfinali ta' merkanzija g?al kunsinna partikolari f'katina ta' kunsinni, huwa essenzjali li ji?i ddeterminat min g?andu j?orr ir-riskju tat-telf a??identali matul it-trasport transkonfinali. Din il-kunsinna hija l-kunsinna intra-Komunitarja e?entata mit-taxxa, fejn il-post tag?ha jinsab fil-punt ta' bidu tat-trasport.

2. Il-prin?ipju ta' newtralità tal-VAT jew xi prin?ipju ie?or tad-dritt tal-Unjoni Ewropea ma jipprekludix l-applikazzjoni tal-prin?ipju kostituzzjonali nazzjonali *in dubio mitius*, li jobbliga lill-awtoritajiet pubbli?i, f'ka? li d-dispo?izzjonijiet legali jkunu ambigwi u o??ettivament joffru numru ta' interpretazzjonijiet possibbli, li jag??lu l-interpretazzjoni l-iktar vanta??u?a g?ad-destinatarji tad-dispo?izzjonijiet legali (fil-ka? odjern g?all-persuna taxxabbli).

1 Lingwa ori?inali: il??ermani?.

2 Il-kwistjoni tal-attribuzzjoni tal-moviment tal-merkanzija f'kunsinna fil-kuntest tal-hekk imsej?a tran?azzjoni f'katina f'sensiela intra-Komunitarja di?à ?iet ittrattata mill-Qorti tal-?ustizzja f'diversi ka?ijiet. Ara, pere?empju, is-sentenzi tad?19 ta' Di?embru 2018, AEREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027); tal?21 ta' Frar 2018, Kreuzmayr (C?628/16, EU:C:2018:84); tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599); tas-27 ta' Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592); tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786); tas?6 ta' April 2006, EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2006:232).

3 Sentenza tad?19 ta' Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, iktar 'il quddiem is-"sentenza AREX", EU:C:2018:1027).

4 ?U 2006, L 347, p. 1, rettifika fil-?U 2007, L 335, p. 60.

5 Zákon ?. 235/2004 Sb. o dani z p?idané hodnoty (il-Li?i Nru 235/2004 dwar il-VAT, iktar 'il quddiem il-"Li?i dwar il-VAT"):

6 Sentenza tad?19 ta' Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027).

7 Ara wkoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 28) u l-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punti 23 sa 25).

8 Sentenzi tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599, punt 31); tat?18 ta' Novembru 2010, X (C?84/09, EU:C:2010:693, punt 28); u tas?27 ta' Settembru 2007, Teleos *et* (C?409/04, EU:C:2007:548, punti 23 u 24).

9 Sentenzi tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C-386/16, EU:C:2017:599, punt 34); tas?6 ta' April 2006, EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2006:232, punt 45), kif ukoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 55) u fil-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 35).

10 Sentenza tas?6 ta' April 2006, EMAG Trade Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 50).

11 Sentenza tas?6 ta' April 2006, EMAG Trade Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 50).

12 Sentenza tad?19 ta' Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027, punt 66 *et seq.*, kif ukoll il-punti 73 u 74); ara wkoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punti 69 *et seq.*).

13 Sentenza tas-6 ta' April 2006 (C?245/04, EU:C:2006:232, punti 40, 42 u 50).

14 Sentenzi tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599, punt 34), u tas?6 ta' April 2006, EMAG Trade Eder (C?245/04, EU:C:2006:232, punt 45), kif ukoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 55) u fil-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a Eder Handel Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 35).

15 Ara, s-sentenzi tad?19 ta' Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027, punt 70); tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599, punti 34 sa 36); u tas?6 ta' April 2006, EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 50).

16 Dan huwa l-ka? tal-ver?joni ?ermani?a ("wie ein Eigentümer") u tal-ver?joni Fran?i?a ("comme un propriétaire"); madankollu is-sitwazzjoni hija differenti fil-ver?joni Ingli?a ("as owner") u l-ver?joni Estonjana ("'Kaubatarne' on materiaalse vara omanikuna käsutamise õiguse üleminek").

17 Sentenzi tat?2 ta' Lulju 2015, NLB Leasing (C?209/14, EU:C:2015:440, punt 29); tas?16 ta' Frar 2012, Eon Aset Menidjmunt (C?118/11, EU:C:2012:97, punt 39); tas?6 ta' Frar 2003, Auto Lease Holland (C?185/01, EU:C:2003:73, punt 32); u tat?8 ta' Frar 1990, Shipping and Forwarding Enterprise Safe (C?320/88, EU:C:1990:61, punti 7 u 8).

18 Ara, s-sentenza tad?19 ta' Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027, punt 78).

19 Ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786, punt 40), u tas?27 ta' Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592, punti 32 *et seq.*), li fihom il-kisba tal-proprjetà ma kellha ebda rwol u minflok kunsiderazzjoni ng?atat g?an-notifika tal-intenzjoni ta' bejg? mill-?did.

20 Ma huwiex ikkontestat li, pere?empju, g?alkemm trasportatur effettivament qieg?ed je?er?ita kontroll fi?iku attwali fuq il-merkanzija, ma ja?ixxix b?ala fornitur parte?ipanti, i?da qieg?ed ja?ixxi b?ala trasportatur g?al fornitur. Ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786, punt 40).

21 Sentenza tas?27 ta' Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592, punti 36 u 37).

22 Sentenza tal?21 ta' Frar 2018, Kreuzmayr (C?628/16, EU:C:2018:84, punt 32); tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599, punt 35); tas?27 ta' Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592, punt 32); tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786, punt 27), kif ukoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 58 *et seq.*) u fil-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 56).

23 Ara wkoll is-sentenza tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786, punt 40, fit-tmiem).

24 Ara wkoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 60).

25 Ara s-sentenzi tas?26 ta' Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599, punt 36), tas?27 ta' Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592, punt 34); tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786, punt 33).

26 Ara wkoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 62) u fil-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2005:675, punt 58).

27 F'dan ir-rigward, ara wkoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 62).

28 F'dan ir-rigward, ara wkoll il-konklu?jonijiet tieg?i fil-kaw?a AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:624, punt 73).

29 It-trasportatur jew min jikkunsinna ma g?andux is-setg?a li jiddisponi mill-proprjetà b?ala sid; ara s-sentenzi tal?20 ta' ?unju 2018, Enteco Baltic (C?108/17, EU:C:2018:473, punt 88), u tat?3 ta' ?unju 2010, De Fruytier (C?237/09, EU:C:2010:316, punt 25).

30 Ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tal?20 ta' ?unju 2018, Enteco Baltic (C?108/17, EU:C:2018:473, punt 86), u tat?3 ta' ?unju 2010, De Fruytier (C?237/09, EU:C:2010:316, punt 24).

31 Il-le?i?latur tal-Unjoni jipprova jintrodu?i regoli ?odda b'?ertezza legali ikbar sabiex din is-sitwazzjoni ti?i rregolata (trasport permezz tal-impri?a ta' daqs medju) bl-g?ajnuna ta' *fictio iuris* fl-Artikolu 36a l-?did tad-Direttiva dwar il-VAT (?U 2018, L 311, p. 3) li g?andu ji?i traspost fl-1 ta' Jannar 2020.

32 Kif ukoll is-sentenza tal?20 ta' ?unju 2018, Enteco Baltic (C?108/17, EU:C:2018:473, punt 89).

33 Ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas?16 ta' Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786, punt 45), u tas?27 ta' Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592, punt 37).

34 Sentenza tad?19 ta' Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027).

35 Sentenzi tas?17 ta' Settembru 2014, Cruz & Companhia (C?341/13, EU:C:2014:2230, punt 32); tat?30 ta' April 2014, Pfleger *et* (C?390/12, EU:C:2014:281, punt 26); tat?22 ta' ?unju 2010, Melki u Abdeli (C?188/10 u C?189/10, EU:C:2010:363, punt 27); u tat?22 ta' Jannar 2002, Canal Satélite Digital (C?390/99, EU:C:2002:34, punt 19).

36 Sentenzi tad?19 ta’ Di?embru 2018, AREX CZ (C?414/17, EU:C:2018:1027); tal?21 ta’ Frar 2018, Kreuzmayr (C?628/16, EU:C:2018:84); tas?26 ta’ Lulju 2017, Toridas (C?386/16, EU:C:2017:599); tas-27 ta’ Settembru 2012, VSTR (C?587/10, EU:C:2012:592); tas?16 ta’ Di?embru 2010, Euro Tyre Holding (C?430/09, EU:C:2010:786); u tas?6 ta’ April 2006, EMAG Handel Eder (C?245/04, EU:C:2006:232).

37 Direttiva tal-Kunsill (UE) 2018/1910 tal?4 ta’ ta’ Di?embru 2018 li temenda d-Direttiva 2006/112/KE fir-rigward tal-armonizzazzjoni u s-simplifikazzjoni ta’ ?erti regoli tas-sistema tat-taxxa fuq il-valur mi?jud applikabbli g?at-tassazzjoni tal-kummer? bejn l-Istati Membri (?U 2018, L 311, p. 3).

38 Sentenzi tad-9 ta’ Marzu 1978, Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49, punti 17 u 18), tas-17 ta’ Di?embru 1970, Internationale Handelsgesellschaft (11/70, EU:C:1970:114, p. 3), u tal-15 ta’ Lulju 1964, Costa (6/64, EU:C:1964:66, p. 1270).

39 Infatti, Marc Desens isejja? is-supremazija tal-applikazzjoni tad-dritt b?ala regola ta’ kunflitt tal-li?ijiet f’*Auslegungskonkurrenzen im europäischen Mehrebenensystem,* EuGRZ 2011, p. 211 (212), Harald Schaumburg f’ Schaumburg/Ingli?, *Europäisches Steuerrecht*, Köln 2015, punt 4.19 *et seq.*, Claus Dieter Classen/Martin Nettesheim f’ Oppermann/Classen/Nettesheim, *Europarecht*, München, 8. Ara wkoll, 2018, paragrafu 10 punt 33.

40 Sentenzi tat?22 ta’ Novembru 2017, Cussens *et* (C?251/16, EU:C:2017:881, punt 26); tas?16 ta’ Lulju 2015, Larentia + Minerva und Marenave Schiffahrt (C?108/14 u C?109/14, EU:C:2015:496, punti 48 u 49); tat?12 ta’ Di?embru 2013, Portgás (C?425/12, EU:C:2013:829, punt 18); tal?24 ta’ Jannar 2012, Dominguez (C?282/10, EU:C:2012:33, punt 33); u tad-19 ta’ Jannar 1982, Becker (8/81, EU:C:1982:7, punt 25).

41 Sentenzi tat?22 ta’ Novembru 2017, Cussens *et* (C?251/16, EU:C:2017:881, punt 26); tat?12 ta’ Di?embru 2013, Portgás (C?425/12, EU:C:2013:829, punt 22); tal?24 ta’ Jannar 2012, Dominguez (C?282/10, EU:C:2012:33, punti 37 u 38); tal?14 ta’ Lulju 1994, Faccini Dori (C?91/92, EU:C:1994:292, punt 20); u tas?26 ta’ Frar 1986, Marshall (152/84, EU:C:1986:84, punt 48).

42 F’dan is-sens ara wkoll: is-sentenzi tal?24 ta’ Jannar 2012, Dominguez (C?282/10, EU:C:2012:33, punt 38); tal?14 ta’ Lulju 1994, Faccini Dori (C?91/92, EU:C:1994:292, punti 22 u 23); u tas?26 ta’ Frar 1986, Marshall (152/84, EU:C:1986:84, punt 49).

43 Sentenzi tal?4 ta’ Lulju 2006, Adeneler *et* (C?212/04, EU:C:2006:443, punti 109 u 110); tas?16 ta’ ?unju 2005, Pupino (C?105/03, EU:C:2005:386, punti 44 u 47); tal?5 ta’ Ottubru 2004, Pfeiffer *et* (C?397/01 sa C?403/01, EU:C:2004:584, punt 114); tal?14 ta’ Lulju 1994, Faccini Dori (C?91/92, EU:C:1994:292, punt 26); u tat?13 ta’ Novembru 1990, Marleasing (C?106/89, EU:C:1990:395, punt 8).

44 Sentenzi tal?24 ta’ Jannar 2012, Dominguez (C?282/10, EU:C:2012:33, punt 24); tal?4 ta’ Lulju 2006, Adeneler *et* (C?212/04, EU:C:2006:443, punt 111); tal?5 ta’ Ottubru 2004, Pfeiffer *et* (C?397/01 sa C?403/01, EU:C:2004:584, punti 115, 116, 118 u 119).

45 Sentenzi tal?24 ta’ Jannar 2012, Dominguez (C?282/10, EU:C:2012:33, punt 25), tal?4 ta’ Lulju 2006, Adeneler *et* (C?212/04, EU:C:2006:443, punt 110), tas?16 ta’ ?unju 2005, Pupino (C?105/03, EU:C:2005:386, punti 44 u 47).

46 Ara, f’dan is-sens, is-sentenzi tal?24 ta’ Jannar 2012, Dominguez (C?282/10, EU:C:2012:33, punti 42 u 43); tal?4 ta’ Lulju 2006, Adeneler *et* (C?212/04, EU:C:2006:443, punt

112); u tal-14 ta’ Lulju 1994, Faccini Dori (C?91/92, EU:C:1994:292, punt 27).

47 Ara, pere?empju, is-sentenzi tas-16 ta’ Lulju 2015, Larentia + Minerva und Marenave Schiffahrt (C?108/14 u C?109/14, EU:C:2015:496, punt 52); tat-12 ta’ Di?embru 2013, Portgás (C?425/12, EU:C:2013:829, punt 31, jekk l-istituzzjoni ma kinitx vi?in bi??ejjed tal-Istat); u tal-14 ta’ Lulju 1994, Faccini Dori (C?91/92, EU:C:1994:292, punt 30).